

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Parlament Federacije BiH

DOM NARODA

n/r predsjedavajućeg Tomislava Martinovića

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

Bx

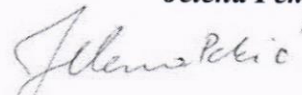
Primljeno: 11-06-2025			
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
02	- 02 -	1305	25

Predmet: Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kontroli i ograničenoj upotrebi duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje

U skladu sa članom 155. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 27/03, 21/09 i 24/20), kao ovlašteni predlagač, dostavljam Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kontroli i ograničenoj upotrebi duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje (izvorni tekst Zakona: „Službene novine FBiH“, br. 38/22) radi razmatranja i usvajanja u Parlamentu Federacije BiH. Zakon dostavljam u formi nacrtu koji bi se razmatrao po redovnoj proceduri.

S poštovanjem,

Jelena Pekić

**Delegatkinja u Domu naroda
Parlamenta Federacije BiH**

Sarajevo, 11.6.2025. godine

NACRT

**ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O KONTROLI I
OGRANIČENOJ UPOTREBI DUHANA, DUHANSKIH I OSTALIH PROIZVODA
ZA PUŠENJE**

Sarajevo, juni 2025. godine

**ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O KONTROLI I
OGRANIČENOJ UPOTREBI DUHANA, DUHANSKIH I OSTALIH PROIZVODA
ZA PUŠENJE**

Član 1.

U članu 1. iza svake riječi: „za pušenje“ dodaju se riječi: „i drugu oralnu upotrebu“.

Član 2.

U članu 2. u stavu 1. u tački 3. na kraju ove tačke, iza riječi: „u poroznim vrećicama“ dodaje se rečenica: „Duhan za oralnu upotrebu podrazumijeva i snus u vidu duhanskih vrećica.“.

U članu 2. u stavu 1. iza tačke 3. dodaje se nova tačka 4. koja glasi: „Duhan za oralnu upotrebu (snus) je svaki duhanski proizvod koji se upotrebljava za oralnu upotrebu osim onih namijenjenih za udisanje ili žvakanje, koji je izrađen u cijelosti ili djelimično od duhana u obliku praha ili čestica ili u bilo kakvoj kombinaciji tih oblika, pakovan u vrećice ili porozne vrećice.“.

U članu 2. iza tačke 9. dodaje se nova tačka 10. koja glasi: „Srodni proizvodi su, u smislu ovog zakona, proizvodi sa ili bez nikotina (prirodnog ili vještačkog) koji se ne sastoje od duhana, ali koji u pogledu drugih kriterija odgovaraju duhanskim proizvodima kao što su nikotinske vrećice – proizvodi za jednokratnu upotrebu koji sadrže nikotin ili jedinjenja nikotina i druge sastojke, upakovani u vrećice ili porozne vrećice i isključivo su namijenjeni oralnoj upotrebi.“.

Dosadašnje tačke od 4. do 9. postaju tačke od 5. do 10.

Dosadašnje tačke od 10. do 50. postaju tačke od 12. do 52.

Član 3.

U članu 25. u naslovu i cijelom članu iza svake riječi: „duhanskim“ treba dodati riječi: „i srodnim“, a iza riječi: „pušenje“ treba dodati riječi: „i oralnu upotrebu“.

Član 4.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine“.

OBRAZLOŽENJE NACRTA ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O KONTROLI I OGRANIČENOJ UPOTREBI DUHANA, DUHANSKIH I OSTALIH PROIZVODA ZA PUŠENJE

I – USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbi člana III 2. e), a u vezi sa članom III 3 (3) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, kojim je utvrđeno da federalna vlast ima pravo utvrđivati politiku i donositi zakone koji se tiču zdravstva, kao i člana IV A 20. (1) d), kojim je propisano da je Parlament Federacije Bosne i Hercegovine nadležan za donošenje zakona o vršenju funkcija federalne vlasti.

II – RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Sve veći trend i zloupotreba snusa i nikotinskih vrećica kod školske djece i omladine izazivaju veliku zabrinutost za javno zdravlje u BiH. Svjedoci smo da veliki broj roditelja učenika osnovnih i srednjih škola kao i nastavnika upozorava na masovnost korištenja snusa i nikotinskih vrećica. Njihova zloupotreba prisutna je u školskim sredinama, kako navode nastavnici i pedagozi.

Rana i dugotrajna konzumacija ovih proizvoda kod djece i mladih ljudi ima negativan utjecaj na kognitivne i emocionalne funkcije i fizičko zdravlje. Neke od najznačajnijih negativnih posljedica po zdravlje su: ovisnost, opasnost od poremećaja mentalnog zdravlja (anksioznost i depresija), smanjenje koncentracije, smanjena sposobnosti učenja i opažanja, česte promjene raspoloženja, razdražljivost i impulzivnost. Nikotin ometa prirodnu sposobnost tijela da doživi/izrazi sreću i zadovoljstvo.

S upotrebom snusa i nikotinskih vrećica povezane su i druge posljedice po zdravlje kao što su: češće infekcije sluznice usta i ždrijela, promjene sluznice usta i ždrijela, diskoloracija zuba i oštećenje zubne cakline, zdravstveni problemi sa jednjakom i želucem, visoki krvni pritisak, kardiovaskularna oboljenja, pad imuniteta i metabolička oboljenja kao što je npr. dijabetes tipa 2. Djeca i mladi kojima su dostupni duhanski i nikotinski proizvodi mogu postati ovisni pri nižem ili povremenom konzumiranju za razliku od odraslih. Djeca su zbog svoje niske tjelesne težine sklonija nuspojavama i akutnoj intoksikaciji nikotinom, što u pojedinim slučajevima zahtijeva i hospitalizaciju.

Stoga je intencija predloženih izmjena i dopuna Zakona da se ovi proizvodi prepoznaju kao takvi i njihov uvoz i promet ograniče i kontroliraju na nivou Federacije BiH, naročito u pogledu prodaje ovih proizvoda maloljetnicima, kao i da se podigne svijest mladih i njihovih roditelja te nastavnog i stručnog kadra o opasnosti od ovih proizvoda uslijed nekontroliranog korištenja. Upravo zbog toga smatram da treba mijenjati, odnosno dopunjavati postojeću zakonsku regulativu kako bi se mladima do 18 godina starosti onemogućio dolazak do ovakvih proizvoda.

Izmjene i dopune Zakona su urađene na bazi istraživanja i datih preporuka u dokumentu javne politike pod nazivom „Uticaj snusa i nikotinskih vrećica na javno zdravlje mladih“, izdate od Fondacije Friedrich Ebert.

III – OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH MJERA

Članom 1. Izmjena i dopuna Zakona uvodi se termin „i drugu oralnu upotrebu“ gdje se fokus stavlja pored proizvoda za pušenje i na proizvode za oralnu upotrebu u kontekstu tematike zakona.

Članom 2. Izmjena i dopuna Zakona precizira se termin snusa u okviru postojećeg pojma „duhan za oralnu upotrebu iz stava 1. tačka 3., te se uvodi i zasebna definicija snusa kroz novu tačku 4. i to kao duhan za oralnu upotrebu (snus), da je svaki duhanski proizvod koji se upotrebljava za oralnu upotrebu, osim onih namijenjenih za udisanje ili žvakanje, koji je izrađen u cijelosti ili djelimično od duhana, u obliku praha ili čestica ili bilo kakvoj kombinaciji tih oblika pakovan u vrećice ili porozne vrećice.

Dodatno se kao tačka 10. uvodi definicija srodnih proizvoda u smislu ovog zakona i to proizvodi sa ili bez nikotina (prirodnog ili vještačkog) koji se ne sastoje od duhana, ali koji u pogledu drugih kriterija odgovaraju duhanskim proizvodima kao što su nikotinske vrećice.

Članom 3. Izmjena i dopuna Zakona uvodi se jasna i precizna zabrana pristupa maloljetnim osobama duhanu za oralnu upotrebu (snus) i nikotinskim vrećicama.

Članom 4. Izmjena i dopuna Zakona reguliše se stupanje na snagu ovog zakona.

IV – FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provedbu ovog zakona neće biti potrebna dodatna finansijska sredstva iz budžeta Federacije Bosne i Hercegovine.

**ODREDBE ZAKONA O KONTROLI I OGRANIČENOJ UPOTREBI DUHANA,
DUHANSKIH I OSTALIH PROIZVODA ZA PUŠENJE
(„SLUŽBENE NOVINE FBIH“, BR. 38/22) KOJE SE MIJENJAJU I DOPUNJUJU
NAVEDENE SU U TEKSTU KOJI SLJEDI:**

POGLAVLJE I – OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

(Predmet)

Ovim zakonom, u cilju zaštite i unapređenja zdravlja stanovništva, uređuju se mjere za zabranu i ograničenje upotrebe duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje, zabranu njihovog reklamiranja, promocije i sponzorisanja, sprječavanje pristupa maloljetnim licima tim proizvodima, sastav duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje, obavezne oznake na pakovanjima, suzbijanje štetnih posljedica, preventivne mjere, osnivanje Federalne komisije za kontrolu upotrebe duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje i nadzor nad provođenjem zakona.

Član 2.

(Definicije)

U smislu ovog zakona:

- 1) Duhan je kultivisana biljka vrste *Nicotiana tabacum* L. u svim oblicima i stepenima uzgoja i u svim fazama obrade i pakovanja, koja ne služi krajnjoj potrošnji (neobrađeni duhan).
- 2) Duhan za samostalno motanje je duhan koji se može upotrebljavati za izradu cigareta koju obavljaju sami potrošači ili maloprodajna mjesta.
- 3) Duhan za oralnu upotrebu je svaki duhanski proizvod za oralnu upotrebu, osim onog namijenjenog za šmrkanje (upotrebu putem nosa) ili žvakanje, izrađen u potpunosti ili dijelom od duhana, u obliku praha ili čestica, ili u bilo kojoj kombinaciji tih oblika, posebno onaj u vrećicama ili poroznim vrećicama.
- 4) Duhan za lulu je duhan koji se može upotrebljavati putem postupka izgaranja i koji je namijenjen isključivo za korištenje u luli.
- 5) Vodena lula je naprava za pušenje kod koje dim prolazi kroz posudu s vodom i hladi se prije udisanja kroz savitljivo crijevo. Vodena lula podrazumijeva nargilu, hookah, šišu.
- 6) Duhan za vodenu lulu je duhanski proizvod koji se može upotrebljavati putem vodene lule i smatra se duhanskim proizvodom za pušenje.
- 7) Duhan za žvakanje je bezdimni duhanski proizvod posebno namijenjen za žvakanje.
- 8) Duhan za šmrkanje je bezdimni duhanski proizvod koji se može upotrebljavati putem nosa.
- 9) Novi duhanski proizvod je duhanski proizvod koji ne pripada nijednoj od sljedećih kategorija: - cigarete, - duhan za samostalno motanje, - duhan za lule, - duhan za vodene lule, - cigare, - cigarilosi, - duhan za žvakanje, - duhan za šmrkanje ili duhan za oralnu potrošnju, a stavljen je na tržište nakon stupanja na snagu ovog zakona.

- 10) Cigareta je smotuljak duhana s vanjskim omotom od papira koji se može upotrebljavati postupkom njegovog izgaranja.
- 11) Cigara je smotuljak duhana s vanjskim omotom od prirodnog duhana, teži od tri grama i koji se može upotrebljavati postupkom njegovog izgaranja.
- 12) Cigarilos je cigara najveće težine do tri grama po komadu.
- 13) Aditiv je tvar, osim duhana, koja je dodana duhanskom proizvodu, pojedinačnom pakovanju ili bilo kakvom vanjskom pakovanju.
- 14) Biljni proizvod za pušenje je proizvod na bazi biljaka, trava ili voća koji ne sadrži duhan, a može se upotrebljavati putem postupka izgaranja.
- 15) Elektronska cigareta u smislu ovog zakona je proizvod koji se može koristiti za pušenje upotrebom pare koja sadrži nikotin putem usnika ili bilo kojeg sastavnog dijela tog proizvoda, uključujući uložak, posudu za ponovno punjenje i uređaj bez uloška ili posude. Elektronske cigarete mogu biti potrošne ili ponovno punjive putem posude za ponovno punjenje ili ponovno punjive pomoću uložaka za jednokratnu upotrebu.
- 16) Posuda za ponovno punjenje je posuda koja sadrži tekućinu s nikotinom, a koja se može koristiti za ponovno punjenje elektronske cigarete.
- 17) Duhanski proizvod je proizvod koji je u cijelosti ili djelimično napravljen od duhana, koji jest ili nije genetički modificiran i proizveden je za njegovu upotrebu putem pušenja, ušmrkavanja, usisavanja, žvakanja ili bilo koje druge vrste upotrebe.
- 18) Duhanski dim je dim koji se oslobađa iz zapaljenog duhanskog proizvoda namijenjenog pušenju i dim koji se oslobađa iz pluća prilikom pušenja.
- 19) Bezdimni duhanski proizvod je duhanski proizvod čija upotreba ne uključuje postupak izgaranja, uključujući duhan za žvakanje, duhan za šmrkanje i duhan za oralnu upotrebu.
- 20) Ostali duhanski proizvod je svaki proizvod napravljen u cijelosti ili djelomično od duhana, a nije obuhvaćen definicijom duhanskog proizvoda.
- 21) Emisije su tvari koje se otpuštaju prilikom namjenske upotrebe duhanskog ili srodnog proizvoda, kao što su tvari iz dima ili tvari koje se otpuštaju u procesu upotrebe bezdimnih duhanskih proizvoda.
- 22) Javni zatvoreni prostor je svaki prostor koji ima krov ili tavanicu (pokretnu ili nepokretnu) i potpuno zatvoreno više od polovine površine pripadajućih stijenki, javno dostupan i namijenjen individualnom ili zajedničkom korištenju, bez obzira na pravo vlasništva ili pravo pristupa, a, između ostalih, obuhvata zajedničke prostore u stambenim zgradama, sve prostore u građevinama u kojima su smještene javne institucije, ustanove i preduzeća te sve prostore u građevinama u kojima se obavljaju djelatnosti iz oblasti javnog prevoza, zdravstva, socijalne zaštite, vaspitanja i obrazovanja, trgovine, trgovački centri, prostori namijenjeni obavljanju uslužnih djelatnosti, sporta i rekreacije, ugostiteljstva, smještaja i turizma, kulture, umjetnosti i nauke, sajмова i izložbi, te prostore iz djelatnosti medija, igara na sreću, vjerskog, političkog i građanskog okupljanja, kao i svaki povezani i drugi pripadajući zatvoreni prostor, kao što su hodnici, liftovi, stepeništa, predvorja, zajedničke prostorije, toaleti, čekaonice, kantine, pomoćni objekti, magacini, podrumi, garaže.
- 23) Mjesto rada je svaki prostor koji služi za obavljanje poslova i može biti natkriven, polunatkriven, u potpunosti ili djelimično ograđen, bez obzira na vrstu materijala od kojeg je sagrađen, kao i svaki povezani i drugi pripadajući javni zatvoreni prostor (hodnici, liftovi,

stepenice, zajednički prostori, kafeterije, kantine, toaleti i sl.). Mjesto rada uključuje i poslovna vozila pod kontrolom poslodavca, a koja služe za obavljanje poslova i usluga.

24) Sredstvo javnog prevoza je svako prevozno sredstvo, bez obzira na oblik vlasništva, kojim se uz naplatu ili drugu vrstu naknade obavlja cestovni, željeznički, zračni i vodeni prevoz putnika, uključujući žičare.

25) Sredstvo privatnog prevoza je svako prevozno sredstvo u privatnom vlasništvu kojim se obavlja cestovni i vodeni prevoz.

26) Katran je suhi, bezvodni, beznikotinski kondenzat dima.

27) Nikotin je nikotinski alkaloid koji se nalazi u duhanu.

28) Ugljični monoksid je produkt koji nastaje sagorijevanjem duhana.

29) Sastojak je duhan, aditiv, kao i svaka tvar ili element prisutan u finaliziranom duhanskom ili ostalom proizvodu, uključujući papir, filter, tintu, kapsule ili ljepila.

30) Svojevna aroma je jasno zamjetljiv miris ili okus, osim duhanskog, koji je rezultat aditiva ili kombinacije aditiva, uključujući, ali ne ograničavajući se na aromu voća, začina, bilja, alkohola, slatkiša, mentola ili vanilije, koja je zamjetljiva prije ili tokom konzumacije duhanskog proizvoda.

31) Pušenje je radnja koja dovodi do sagorijevanja duhanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje čime se stvara dim koji se oslobađa direktno u vazduh i udiše ga lice koje obavlja ovu radnju.

32) Posredno ili pasivno pušenje je izloženost dimu koji dolazi iz gorućeg kraja cigarete ili nekog drugog proizvoda za pušenje, najčešće u kombinaciji s dimom koji izdahne pušač.

33) Štetna posljedica pušenja je naučno dokazana pojava oštećenja zdravlja i bolesti koje skraćuju život pušača i nepušača.

34) Upotreba podrazumijeva pušenje i sve ostale načine i vrste korištenja duhana, duhanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje.

35) Sukob interesa je sukob između službenih dužnosti i privatnih interesa lica koje nosi javni položaj ili kandidata za javni položaj koji ima odgovornost za kontrolu duhana i koji se može povezati s njegovim interesima ili interesima njegovih srodnika.

36) Zdravstveno upozorenje je upozorenje koje ukazuje na štetne efekte duhanskih proizvoda po zdravlje ljudi ili na druge neželjene posljedice njihove upotrebe, uključujući tekstualna upozorenja, kombinovana zdravstvena upozorenja, opća upozorenja i informativne poruke.

37) Kombinovano zdravstveno upozorenje je zdravstveno upozorenje koje se sastoji od kombinacije teksta upozorenja i pripadajuće fotografije ili ilustracije.

38) Vanjsko pakovanje je bilo koje pakovanje u kojem su duhanski ili srodni proizvodi za pušenje stavljeni u promet i koje obuhvata jednu ili više zapakovanih jedinica, s tim da se prozirni omoti ne smatraju vanjskim pakovanjem.

39) Pojedinačno pakovanje je najmanje samostalno pakovanje duhanskog ili srodnog proizvoda za pušenje koje se stavlja na tržište.

40) Lice je svako fizičko ili pravno lice, kao i svi poslovni subjekti.

41) Nosilac javnog položaja je službeno lice, službeni predstavnik, savjetnik, inspektor, policijski zvaničnik, carinski zvaničnik ili vladin službenik izabran na centralnom ili lokalnom nivou upravljanja.

42) Prodavac je svako lice koje prodaje na malo, veliko, izvozi ili uvozi duhanske i ostale proizvode za pušenje.

- 43) Reklamiranje i promocija duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje je svaka aktivnost s ciljem, efektom ili vjerovatnim efektom promocije duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje ili upotrebe tih proizvoda na direktan ili indirektan način.
- 44) Direktna promocija duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje je promocija pojedinačnih pakovanja cigareta i ostalih proizvoda za pušenje na prodajnim mjestima na način da su istaknuti na posebnim svjetlećim podlogama ili u svjetlećim okvirima sa znakom logotipa proizvođača duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje.
- 45) Indirektna promocija duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje podrazumijeva: organizaciju događaja na kojima se ističu naziv, logotip ili druge vizuelne karakteristike koje podsjećaju na pojedine duhanske i ostale proizvode za pušenje; prikazivanje logotipa i drugih znakova za označavanje tih proizvoda na predmetima koji u smislu ovog zakona nisu duhanski proizvodi; besplatnu ponudu duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje u javnim prostorima.
- 46) Sponzorstvo je svaki oblik doprinosa pravnog ili fizičkog lica događaju, aktivnosti ili pojedincu čiji je cilj ili direktni ili indirektni učinak promocije duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje.
- 47) Donacije od duhanske industrije – svaki oblik finansijske ili materijalne podrške javnim ustanovama, organizacijama, sredstvima medija ili pojedincima čiji je cilj ili direktni ili indirektni učinak promocije duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje.
- 48) Industrija duhana obuhvata proizvođače, prodavce na veliko i uvoznike duhanskih proizvoda.
- 49) Duhanski proizvodi za pušenje su svi duhanski proizvodi, osim bezdimnih duhanskih proizvoda.
- 50) Nesagorijevajući duhan je bezdimni duhanski proizvod koji se upotrebljava putem udisanja aerosola od zagrijanog duhana, bez sagorijevanja.

Član 25.

(Sprečavanje pristupa maloljetnim licima duhanskim proizvodima i ostalim proizvodima za pušenje)

- (1) Zabranjeno je prodavati i poklanjati duhanske proizvode i ostale proizvode za pušenje licima mlađim od 18 godina.
- (2) Na svim mjestima na kojima se prodaju duhan i duhanski proizvodi mora biti vidno istaknuta oznaka o zabrani prodaje duhanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje licima mlađim od 18 godina, koja se sastoji od grafičkog znaka zabrane prodaje i teksta: „Zabranjena prodaja duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje licima mlađim od 18 godina.“.
- (3) Prodavac može zatražiti da lice za koje smatra da je mlađe od 18 godina odgovarajućom ispravom dokaže punoljetnost. Ako lice odbije dokazati punoljetstvo odgovarajućom ispravom, prodavac je obavezan uskratiti prodaju traženog duhanskog ili drugog proizvoda za pušenje.
- (4) Licima mlađim od 18 godina zabranjeno je da prodaju ili poklanjaju duhan, duhanske proizvode, kao i ostale proizvode za pušenje koji ih mogu podstaći na pušenje.
- (5) Zabranjena je prodaja slatkiša, igračaka i drugih proizvoda namijenjenih djeci, a koji imaju oblik bilo koje vrste duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje ili slikovno (crtežom) upućuju na pušenje.

- (6) U cilju sprečavanja pristupa maloljetnih lica duhanskim i ostalim proizvodima za pušenje Ministarstvo može poduzimati i dodatne regulatorne mjere.
- (7) Ministar donosi podzakonski akt o obliku i sadržaju oznaka o zabrani prodaje i zabrani pušenja.